

Jelentés

a tiszaföldvári Hajnóczy József Barlangkutató Csoport 1977. évi munkájáról

Szerkesztette: Varga Csaba

T a r t a l o m

Varga Csaba: Jelentés a Hajnóczy József Barlangkutató Csoport 1977. évi feltáró munkájáról

Varga Csaba: Különböző mérések, vizsgálatok a Hajnóczy-barlangban

Miklós Gábor: Jelentés a Hajnóczy barlangkutató csoport mikroklíma csoportjának 1977. júl. 1. és 18. közötti munkájáról

Németh Gyula: Jelentés a mérőcsoport 1977. évi munkájáról

Pintér Márta: Jelentés a biológus csoport 1977. évi munkájáról

Varga Csaba: Egyéb események a csoport életéből

A Hajnóczy József Barlangkutató Csoport 1977. évi feltáró munkája

Alapos megfontolással választottuk ki a Hajnóczy-barlangban azokat a helyeket, ahol az 1977. évi táborunkban feltáró munkát kívántunk végezni.

Az I. sz. munkahely /lásd a mellékelt térképen/ mellett az szólt, hogy itt egy olyan betömődött kúrtó van, amely egybeesik a tőle É-ra lévő, mintegy 38 m mély, két tagból álló kúrtóval, s ugyanakkor annak a nagyméretű beszakadásnak az alján képződött, mely tőle D-re látható. Feltételezhető, hogy e kúrtósorozat képezi a barlang konvergálási övezetét.

A legészakabbra lévő kúrtóegyüttes fenékszintjére már eljutottunk, s bár menet közben bontatlanul hagytunk egy álfenéknak tűnő szintet, pillanatnyi technikai felkészültségünkkel ott nem tervezzük a továbbhaladást. A D-i beszakadás - kb 17 m mély - járható, így tehát a középben lévő kúrtó kibontása mindenképpen indokolt.

A II. számú munkahely /lásd a térképen/ kiválasztásában döntő tényező volt, hogy egy inaktív patakmeder szakasz egyik végpontját képezte. A feltárása választ adhat arra, hogy valóban a patakmeder morfológiai jegyei jelentkeznek-e az I. számú munkahelytől K-re. Ugyanakkor ki kell deríteni azt is, hogy ellenkező irányban meddig terjed e patakmeder.

I. számú munkahely

Hat-nyolc fő kezdte meg a Lenini Komszomolról elnevezett rész É-i fala alján lévő kúrtó kibontását. A munkálatokat Domján János kutatásvezető-helyettes irányította. A munka kezdetekor a kúrtó mélysége 1,5-2 m között volt. Keresztmetszeti jellemzők: É-D irányú tengelye 1,8-2,2 m, Ny-K irányú tengelye 2,5 m. A kúrtó D-i falának a hajlásszöge 80° volt, míg az É-i visszahajtó falé kb. 100° volt.

A munkát kettes csoportokban végezték, két fő a fenéken vödrökbe termelte a törmelékét, két fő kezdetben csak kőtéllel, később osigán átvett kőtéllel kihuzta a vödröt, míg kettő elvitte a kitermelt anyagot. A legtöbb problémát a kitermelt anyag elhelyezése okozta, mivel igen gyéren állt rendelkezésre "tárolóhely".

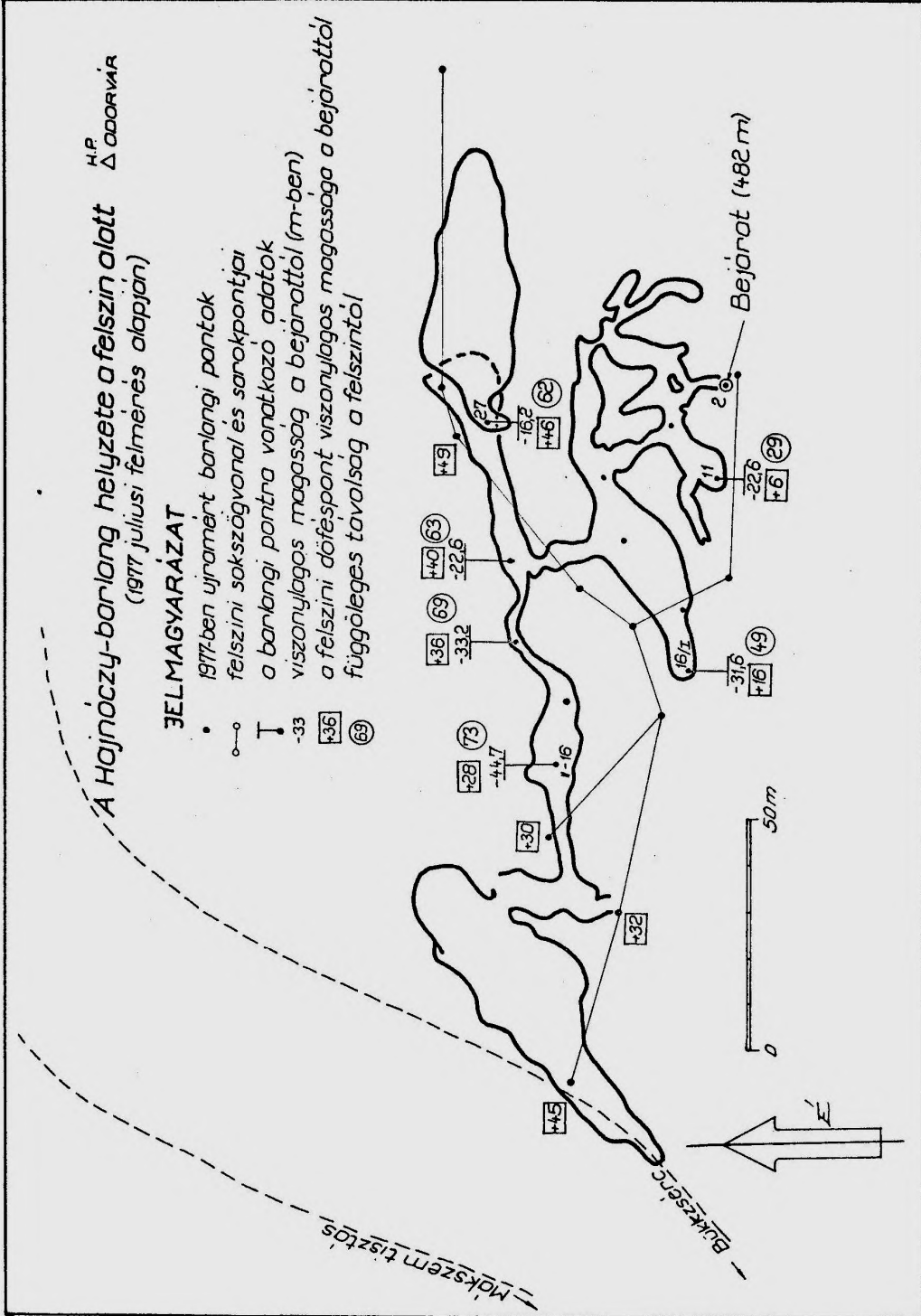
Kezdetben a "bányászok" kőtéllel biztosítva dolgoztak, védekezve egy esetleges be-

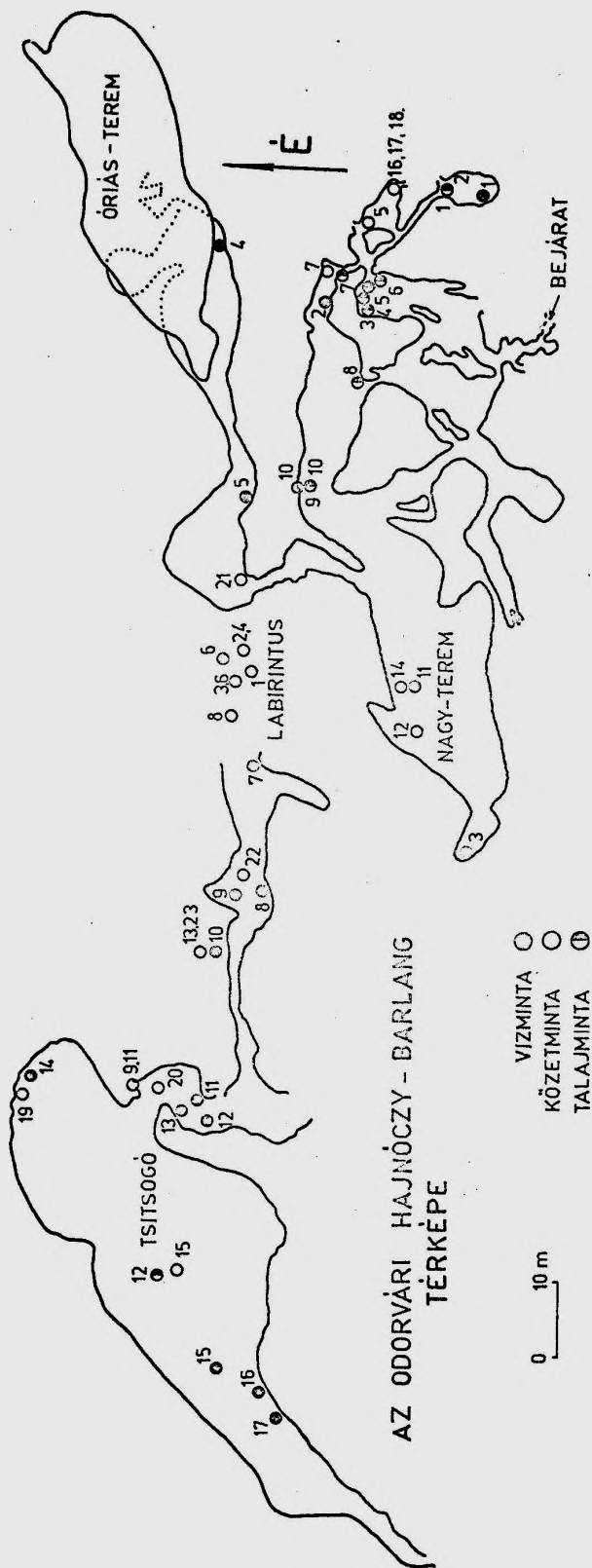
A Hajnóczy-barlang helyzete a felszín alatt
(1977 júliusi felmérés alapján)

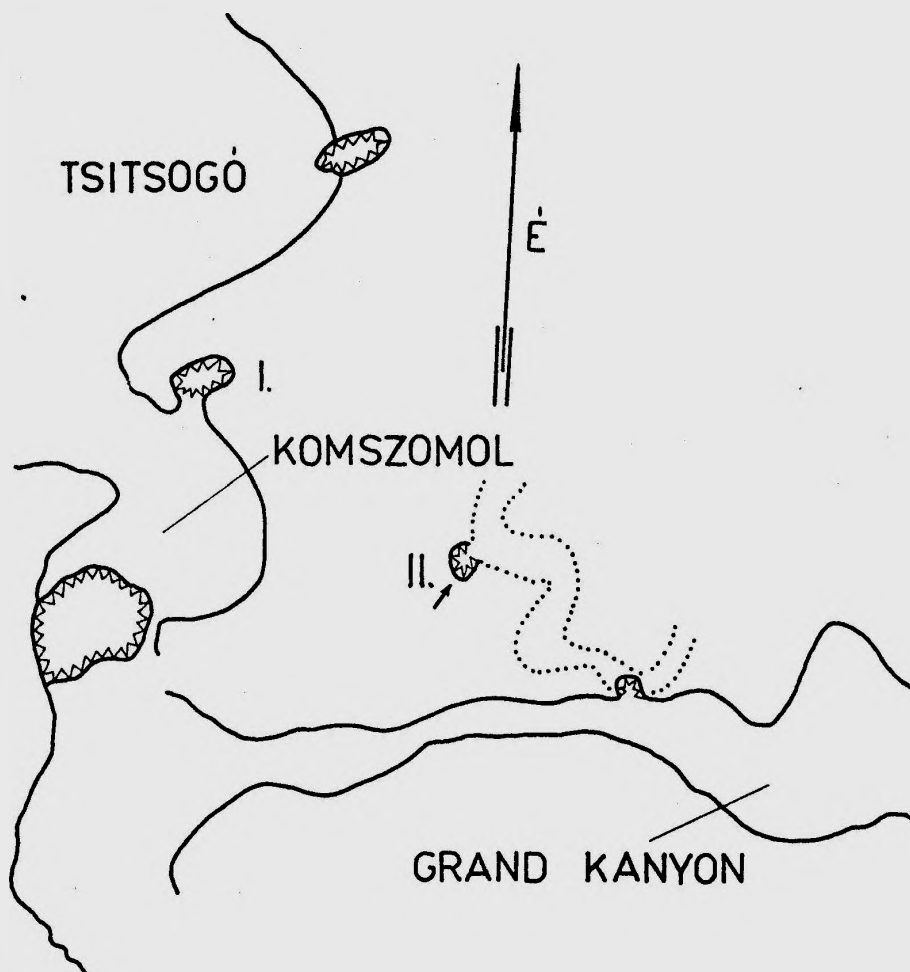
M.P.
△ ODORVÁR

FELMAGYARÁZAT

- 1977-ben újramért barlangi pontok
- felszíni sokszögvonal és sarokpontjai
- a barlangi pontra vonatkozó adatok
- viszonylagos magasság a bejárattól (m-ben)
- a felszíni dőléspont viszonylagos magassága a bejárattól
- függőleges távolság a felszíntől

szakadás ellen, de a későbbiek során ez szükségtelenné vált. A kürtő alján sem huzat, sem egyéb jel nem utalt arra, hogy tartani kellene egy beszakadástól. Morfológiai megfontolások alapján a kürtő fenékszintjét 18-22 m, vagy 32-36 m-es mélységben kell elérnünk.

A tábor során 9-10 m mélyséig sikerült kibontani a kürtőt. Az megnyugtató, hogy szálkőben haladunk lefelé, s a kürtő lejtési adatai, valamint keresztmetszeti mutatói lényegesen nem változtak. Az 1978. évi nyári táborunk során egy nehézséggel kell megküzdenünk, a már korábban említett "tárolóhely" szűkösségével.

A kürtő falán - hasonlóan a tőle É-ra lévő kürtősorozat falához - kipreparálódott szárukő gumókat találtunk. A barlangban mindössze ezen a két helyen találkozunk ilyen jelenséggel.

II. számú munkahely

A csoport másik munkahelye a Grand Kanyon É-i oldalán a 14-es pontnál nyíló Hufi-kürtő volt. E kürtő levezet egy, a víz által elhagyott patakmederbe. E járat pontosító térképezését 1977-ben elvégeztük, így már határozottabb elképzelésünk van erről a járatról.

A nyíllal jelzett kürtő alján sikerült É-i irányban továbbjutni egy agyagszifon kibontása után. A szifonból kitermelt kövek között igen finomszemcsés szürke homokot találtunk, amit vizsgálatra a MÁFI-ba küldtünk. A sikeres bontás után egy kb. 2x3x2 m-es üregbe jutottunk, melynek az alját vörös agyag borította. Egy szűk hasadékon ismét egy, de már az előzőnél kisebb üregbe jutottunk, ahol a falon erőteljes eróziós nyomokat találtunk. Ez a rész feltehetően folytatása a korábban említett patakmedernek. Az összeköttetés felderítése az 1978. évi tábor feladata.

A bevezetőben említett feltevésünk is igazolódni látszik, ugyanis az agyagszifonon áthaladva K-i irányba tudtunk bontás nélkül továbbhaladni, de Ny-i irányban lehetőség van - némi bontás árán - a továbbjutásra. Így lehetőség van arra, - feltevésünknek megfelelően - hogy közvetlen összeköttetés létesüljön az I-es és a II-es munkahelyek között.

A mérőcsoport 1977. évi munkája

Juliusi táborunkban elkezdtek egy új alapsokszög felvételét a H. Jónózy-barlangban. A pontosság növelésére minden sokszögpontot a falba vésett lyukba, műanyag tiplibe hajtott faosavarral rögzítettünk. A csavarokra alumínium laposkákát akasztottunk, amibe beütöttük a mérési pont számát. A méréseket 20' beosztású függőkompasszal, függőívvel és 20 m-es acélmérőszalaggal végeztük. Összesen 47 mérési pontot helyeztünk el 298 m hosszban. Ezzel levittük a sokszöget a Romos-terem /11/, a Nagy-terem /16-5/ végébe, a Galéria felső végének közelébe /27/ és a Grand Kanyonba /11-16/. A nyert adatokkal helyesbítettük a térképünket.

A barlangi mérésekkel párhuzamosan a barlang feletti terepen is lefektettünk egy sokszögvonalat. Ennek pontjait egyrészt levert karókra, másrészt fatörzsek, vagy sziklák oldalára olajfestékkel felírt jelekkel rögzítettük. A felszíni méréseket Wild To teodolittal végeztük. A két mérés összevetéséből most már el tudjuk képzelni a barlang helyét a felszín alatt.

A mérések hibáját kettős leolvasással és gondos munkával igyekeztünk csökkenteni, de a pontosságot még nem ellenőriztük, így jelen adatainkat - elsősorban a barlanglakat - csak tájékoztató értékűeknek szabad tekinteni.

További feladataink:

- 1/ A sokszögvonala végigvezetése a barlangon
- 2/ A pontosság ellenőrzése és esetleges korrekciók végrehajtása
 - a/ Egy-egy pont felszínről történő bemérésével /mágneses módszer/
 - b/ A sokszögvonala visszamérésével
- 3/ Keresztmérések végzése a járatokban
- 4/ A kapott adatok alapján megbízható térkép készítése a Hajnóczy-barlangról
- 5/ Az Odorvári-barlang térképének ellenőrzése és szükség szerinti helyesbitése

Méréseink végrehajtásában műszerek biztosításváival, tanácsaival és a felszíni sokszög felvételének vezetésével nagy segítségünkre volt Reményfy László mérnök ur, akinek segítségét itt is megköszönöm.